



Talousarvion 2018 ja taloussuunnitelman 2018–2021 lähetekeskustelu

VD/5109/02.01.00.03/2017

JTS/AT,HR,MJ

Kaupunginhallitus antoi kokouksessaan 22.5.2017 toimialoille kehyksen talousarvion ja -suunnitelman laadintaa varten. Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää esityksestään talousarvioksi 2018 ja taloussuunnitelmaksi 2018–2021 kokouksessaan 12.9.2017. Lautakunta käy lähetekeskustelun taloussuunnitelman laadinnan perusteista kokouksessaan 5.6.2017.

Toimintaympäristön muutoksia

Taloussuunnitelmaa 2018–2021 valmistellaan suuressa muutoksessa olevassa toimintaympäristössä. Kuntavaalien ajankohdan muututtua talousarviosta ja -esityksestä päättävät kesäkuussa toimintansa käynnistävät uudet toimielimet. Valtuustokaudelle 2018–2021 valmistellaan uusi Vantaan kaupungin strategia, josta valtuusto päättää joulukuussa. Sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa toteutuessaan huomattavasti koko kaupungin organisaatioon, toimintaan ja talouteen.

Suomen julkisen talouden tila on ollut heikko lähes vuosikymmenen. Tähän on vaikuttanut mm. talouden taantuma, verotulojen hidastunut kasvu sekä palvelujen lisääntynyt kysyntä. Työikäisen väestön määrän supistuminen ja korkea rakenteellinen työttömyys heikentävät talouden kasvunäkymiä tulevinakin vuosina. Talouden kasvupotentiaalin arvioidaan olevan 1–1,5 prosenttia ensi vuosikymmenellä. Pysyvän haasteen julkisen talouden tasapainolle aiheuttaa väestön ikääntymisestä johtuva eläke-, terveydenhuolto- ja pitkäaikaishoivamenojen kasvu. (VM, Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2018–2021). Kasvavat maahanmuuttajamäärät vaikuttavat resursseihin sekä palvelujen että hallinnollisten tehtävien osalta. Vaikka maahanmuutosta aiheutuu kustannuksia erityisesti alkuvaiheessa, on arvioitu, että maahanmuutto voi osaltaan hillitä Suomen huoltosuhteen heikkenemistä edellyttäen, että tulijat työllistyvät. (VM, Kuntatalousohjelma 2018–2021.)

Kunnat ja kuntayhtymät ovat viime vuosina hillinneet toimintamenojensa kasvu menestyksekkäästi. Vaikeasta taloustilanteesta ja menopaineista huolimatta toimintamenojen kasvu on ollut hyvin maltillista, ja kasvun arvioidaan lähivuosina myös jatkuvan maltillisena. (VM, Kuntatalousohjelma 2018–2021.)

Tehtävien ja palvelujen järjestämisvastuun siirrolla kunnilta maakunnille on erittäin merkittäviä vaikutuksia kuntien talouteen ja toimintaan vuodesta 2019 lähtien. Kuntien käyttötalousmenot putoavat lähes puoleen nykyisestä. Toisaalta väestön ikääntymisestä ja muista sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeista aiheutuvat menopaineet ja riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta. Sote-uudistuksen tavoitteena on kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja, parantaa palvelujen saatavuutta ja yhdenvertaisuutta sekä hillitä sote-kustannusten kasvua. Tavoitteena on, että vuoteen 2029 mennessä sote-kustannukset olisivat vuositasolla 3 mrd. euroa alemmat kuin ilman uudistusta. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että sote-kustannukset kasvavat jatkossa reaalisesti vain 0,9 % vuodessa; ilman uudistusta kasvun ennakoitua olevan keskimäärin 2,4 % vuodessa. Monet historiallisen uudistuksen vaikutuksista tarkentuu, kun uudistuksen valmistelu ja toimeenpano etenee. (VM, Kuntatalousohjelma 2018–2021.)

Vantaan kaupungin määrätietoinen talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma on tuottanut tulosta. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä kaupungin pitkäaikaisen lainamäärän kasvu saatiin pysäytettyä ja lainakantaa lyhennettiin. Vantaan väestönkasvu oli viime vuonna korkeinta sitten 1970-luvun huippuvuosien. Väestö kasvoi ennusteet ylittäen viime vuonna 4 600 hengellä, mikä heijastuu tulevien vuosien palvelutarpeisiin. Tarkka taloudenpito Vantaalla jatkuu. Myös vuosien 2018–2021 taloussuunnitelman valmistelu perustuu talouden tasapainottamisen jatkamiseen toimintaympäristöön liittyvät riskit huomioiden



Vantaan väestömuutokset – väestönkasvu, ikääntyminen, maahanmuutto - vaikuttavat Vantaan sosiaali- ja terveystoimessa kaikkien tulosalueiden palvelujen kysyntään. Väestömuutokset ja kustannustason nousu aiheuttavat Vantaalla vuosittain noin kolmen prosentin kasvupaineen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala on pitkäjänteisesti yhteen sovittanut kuntalaisten palvelutarpeiden ja talouden reunaehdoja. Palvelut on pystytty tuottamaan oman toiminnan osalta annettujen määrärahojen puitteissa. Palvelutuotanto on osoittautunut suurten kaupunkien vertailussa kustannustehokkaaksi samalla kun asiakastytyytyisyys on ollut hyvä.

Taloussuunnitelmaa valmistellaan poikkeuksellisen suurten muutosten alla. Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä Epic (Apotti-hanke) otetaan käyttöön kumppaneista ensimmäisenä Vantaalla vuoden 2018 loppupuolella. Palvelujen järjestämisvastuu on siirtymässä vuoden 2019 alusta 18 maakunnalle. Muutosten valmistelu ja tietojärjestelmän käyttöön ottoon liittyvät koulutukset tulevat sitomaan talousarviovuonna huomattavan määrän henkilöresursseja, mikä vaatii tarkkaa ennakointia palvelutason ylläpitämiseksi. Myös kilpailu osaavasta henkilökunnasta kiihtyy. Ammattitaitoinen ja hyvinvoiva henkilökunta on toimialan tärkein tuloksentekijä. Jotta toimiala onnistuu palvelutehtävässään myös jatkossa, henkilökunnan jaksamisesta ja työhyvinvoinnista on huolehdittava.

Kehys

Kaupunginhallituksen 22.5.2017 antaman kehyksen tulot ovat 42,382 milj. euroa, menot 613,661 milj. euroa ja toimintakate 571,279 milj. euroa.

Talousarvion strategisia linjauksia

Valtuustokaudelle 2018–2021 valmistellaan uusi Vantaan kaupungin strategia. Osana strategiaa määritetään myös Vantaan kaupungin talouslinjaukset valtuustokaudelle. Valmistelutyö on käynnistynyt keväällä 2017 ja linjaukset tarkentuvat uuden valtuuston aloitettua työnsä. Uusi strategia hyväksytään kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2017.

Vantaan kaupungin talousarvion 2018 ja suunnitelmakauden 2019–2021 valmistelu perustuu talouden tasapainottamisen jatkamiseen. Talousarvion laadintaprosessissa tulee huomioida talousarvion 2016 toteutuminen sekä realistinen vuoden 2017 käyttösuunnitelman toteumaennuste, päätetyt ja tiedossa olevat lainsäädännölliset, organisatoriset ja toiminnalliset muutokset sekä kaupunginhallituksen kehyspäättös 22.5.2017. Vantaan kaupungin taloussuunnitelmaa 2018–2021 valmistellaan ennen maakunta- ja sote-uudistuksen lainsäädännön vahvistamista vuonna 2017 voimassa olevan organisaation mukaisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala valmistelee talousarviovuoden strategiansa ottaen osaltaan huomioon uuden kaupunkistrategian valmistelutyön alustavat linjaukset, kehyksen, sitovien tavoitteiden luonnokset sekä muut keskeiset toimintaympäristöstä esiin nousevat, toimialan tavoitteenasettamista edellyttävät haasteet. Tulosalueet jalkauttavat strategiset linjaukset osaltaan omille tulokorteilleen käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö on historiallisessa muutoksessa. Toimiala valmistautuu järjestämisvastuun siirtoon kunnalta maakunnalle ja uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon talousarviovuoden lopulla. Samanaikaisesti on huolehdittava tuottavuuden jatkuvasta kehittämisestä, palvelutason ylläpidosta sekä henkilöstön jaksamisesta ja riittävydestä. Lautakunta käy lähetekeskustelun taloussuunnitelmakauden tavoitteista ja keinoista niiden saavuttamiseen evästyksenä taloussuunnitelman valmisteluun.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 5.6.2017 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään käydä lähetekeskustelu vuoden 2018 talousarvion ja vuosien 2018–2021 taloussuunnitelman laadinnan perusteista.

Käsittely:



Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen selosti asiaa.

Päätös:

Käytiin lähetekeskustelu vuoden 2018 talousarvion ja vuosien 2018–2021 taloussuunnitelman laadinnan perusteista.

Täytäntöönpano: -

Muutoksenhakuohje: 5. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva, puh. 09 8392 4290, talouspäälikkö Hanna Romu, puh. 09 8392 1038, erityisasiantuntija Marianne Juosila, puh. 09 8392 4206.

Sähköpostiosoitteet ovat muodossa etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi